

Media ja lehdistö

Euroopan unionin tuomioistuin
LEHDISTÖTIEDOTE nro 152/21
Luxemburgissa 2.9.2021

Tuomio asiassa C-180/20
Komissio v. neuvosto

Unionin tuomioistuin kumoaa Armenian kanssa tehdyn kumppanuussopimuksen soveltamisesta annetut neuvoston päätökset

Se katsoo, että vaikka kumppanuussopimuksella on tiettyjä yhteyksiä YUTP:aan, siihen sisältyvät seikat tai aiejulistukset, jotka voivat liittyä YUTP:aan, eivät riitä muodostamaan tämän sopimuksen itsenäistä osatekijää, jolla voitaisiin perustella neuvoston toimen jakaminen kahdeksi erilliseksi päätökseksi

Euroopan unionin ja Euroopan atomienergiayhteisön ja niiden jäsenvaltioiden sekä Armenian tasavallan välillä allekirjoitettiin 24.11.2017 kokonaisvaltainen ja tehostettu kumppanuussopimus (jäljempänä Armenian kanssa tehty kumppanuussopimus). Tässä sopimuksessa perustetaan kumppanuusneuvosto ja kumppanuuskomitea sekä määrätään mahdollisuudesta perustaa alakomiteoita ja muita elimiä. Siinä määrätään myös, että kumppanuusneuvosto päättää työjärjestyksestään ja määrittelee siinä kumppanuuskomitean tehtävän ja toiminnan.

Euroopan komissio ja Euroopan unionin ulkoasioiden ja turvallisuuspolitiikan korkea edustaja hyväksyivät 29.11.2018 yhdessä SEUT 218 artiklan 9 kohdan mukaisesti ehdotuksen Euroopan unionin neuvoston päätökseksi Armenian kanssa tehdyllä kumppanuussopimuksella perustetussa kumppanuusneuvostossa Euroopan unionin puolesta esitettävästä kannasta kumppanuusneuvoston, kumppanuuskomitean sekä alakomiteoiden ja muiden elimien työjärjestyksiä koskevien päätösten hyväksymiseen. Komissio kuitenkin poisti 19.7.2019 antamassaan muutetussa ehdotuksessa viittauksen SEU 37 artiklaan aineellisena oikeusperustana. Neuvosto jakoi mainitun päätösehdotuksen kahdeksi erilliseksi päätökseksi, ja antoi ensinnäkin päätöksen 2020/245, jolla on tarkoitus varmistaa kumppanuussopimuksen soveltaminen lukuun ottamatta sen II osastoa, ja tukeutui aineelliseen oikeusperustaan, joka muodostuu SEUT 91 artiklasta, SEUT 207 artiklasta ja SEUT 209 artiklasta liikenteen, kaupan ja kehityksen alalla. Toisaalta se antoi päätöksen 2020/246, jolla on tarkoitus varmistaa mainitun sopimuksen yhteistyötä yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan (YUTP) alalla koskevan II osaston soveltaminen ja joka perustuu aineelliseen oikeusperustaan, joka muodostuu ainoastaan SEU 37 artiklasta. Päätös 2020/245 hyväksyttiin määräenemmistöllä, kun taas päätös 2020/246 hyväksyttiin yksimielisesti. Komissio riitautti unionin tuomioistuimessa neuvoston toimen jakamisen kahdeksi päätökseksi, SEU 37 artiklan valinnan päätöksen 2020/246 oikeusperustaksi sekä siitä seuranneen äänestysäännön, ja vaati näin ollen molempien neuvoston päätösten kumoamista.

Unionin tuomioistuimen suuri jaosto kumoaa neuvoston päätökset 2020/245 ja 2020/246. Se katsoo, että vaikka kumppanuussopimuksella on tiettyjä yhteyksiä YUTP:aan, siihen sisältyvät seikat tai aiejulistukset, jotka voivat liittyä YUTP:aan, eivät kuitenkaan riitä muodostamaan tämän sopimuksen itsenäistä osatekijää, jolla voitaisiin perustella se, että neuvoston toimi jaettiin kahdeksi erilliseksi päätökseksi, tai se, että päätös 2020/246 perustui SEU 37 artiklaan (aineellinen oikeusperusta) ja SEUT 218 artiklan 8 kohdan toiseen alakohtaan (menettelyllinen oikeusperusta).

Unionin tuomioistuimen arviointi asiasta

Unionin tuomioistuin muistuttaa aluksi, että SEUT 218 artiklan 8 kohdan mukaan neuvosto tekee ratkaisunsa pääsääntöisesti määräenemmistöllä ja se tekee ratkaisunsa yksimielisesti ainoastaan tämän määräyksen toisessa alakohdassa tarkoitetuissa tapauksissa. Näin ollen kussakin yksittäistapauksessa sovellettava äänestysääntö on määritettävä sen mukaan, kuuluuko se SEUT

218 artiklan 8 kohdan toisessa alakohdassa tarkoitettuihin tapauksiin vai ei, ja kyseisen päätöksen aineellisen oikeusperustan valinnan on perustuttava objektiivisiin seikkoihin, jotka voivat olla tuomioistuimen suorittaman valvonnan kohteena ja joihin kuuluvat toimen tarkoitus ja sisältö.

Unionin tuomioistuin muistuttaa tässä yhteydessä, että jos unionin toimea tarkasteltaessa ilmenee, että sillä on kaksi eri tarkoitusta tai että siinä on kahdenlaisia tekijöitä, ja jos toinen näistä on yksilöitävissä toimen pääasialliseksi tai määrääväksi tarkoitukseksi tai tekijäksi, kun taas toinen on ainoastaan liitännäinen, on käytettävä yhtä oikeudellista perustaa, toisin sanoen sitä, jota toimen pääasiallinen tai määräävä tarkoitus taikka tekijä edellyttää. Vaikka nyt käsiteltävässä asiassa riidanalaiset päätökset koskevat muodollisesti kumppanuussopimuksen eri osastoja, unionin tuomioistuin huomauttaa, että alaa, johon ne kuuluvat, ja näin ollen unionin kyseessä olevan ulkoisen toiminnan aineellista oikeusperustaa on arvioitava koko tämän sopimuksen perusteella. Kahden erillisen neuvoston päätöksen, jotka perustuvat eri oikeusperustoihin mutta joilla pyritään vahvistamaan unionin puolesta esitettävä yksi ainoa kanta tällä sopimuksella perustettujen elinten toimintaan, tekeminen voi olla perusteltua vain, jos sopimukseen kokonaisuutena tarkasteltuna sisältyy erillisiä osatekijöitä, jotka vastaavat mainittujen päätösten tekemiseksi käytettyjä eri oikeusperustoja.

Tältä osin unionin tuomioistuin korostaa, että sopimuksen luokittelu kehitysyhteistyösopimukseksi on tehtävä sopimuksen olennainen kohde huomioon ottaen eikä yksittäisten määräysten perusteella. Vaikka Armenian kanssa tehdyn kumppanuussopimuksen II osaston tietyt määräykset koskevat asioita, jotka voivat kuulua YUTP:n alaan, ja niissä vahvistetaan osapuolten tahto tehdä yhteistyötä keskenään tällä alalla, näiden määräysten lukumäärä on vähäinen ja ne rajoittuvat pääasiallisesti sopimuspuolten ohjelmallisiin julistuksiin, joissa vain kuvataan sopimuspuolten välisiä olemassa olevia suhteita ja niiden yhteisiä aikomuksia tulevaisuuden varalta.

Tämän jälkeen unionin tuomioistuin toteaa sopimuksen tavoitteista, että sopimuksen pääasiallisena tarkoituksena on vahvistaa puitteet liikenteen, kaupan ja kehityksen alalla toteutettavalle yhteistyölle Armenian kanssa. Unionin tuomioistuin katsoo tässä yhteydessä, että sellainen vaatimus, että kehitysyhteistyösopimuksen olisi perustuttava myös johonkin toiseen määräykseen kuin tätä politiikkaa koskevaan määräykseen aina silloin, kun sopimus vaikuttaa erityisalaan, merkitsisi käytännössä sitä, että tässä viimeksi mainitussa määräyksessä määrätty toimivalta ja menettely menettäisivät sisältönsä. Vaikka nyt käsiteltävässä asiassa tietyt erityiset tavoitteet, joilla pyritään vahvistamaan poliittista vuoropuhelua, voidaan liittää YUTP:aan, unionin tuomioistuin huomauttaa, että näiden erityisten tavoitteiden luettelemiseen ei kuitenkaan liity minkäänlaista tämän alan toimintaohjelmaa tai mitään konkreettisia yhteistyötapoja, jotka olisivat omiaan osoittamaan, että YUTP on yksi tämän saman sopimuksen erillisistä osatekijöistä kaupan ja kehitysyhteistyöhön liittyvien näkökohtien ohella.

Unionin tuomioistuin toteaa, että vaikka myös se asiayhteys, johon kyseessä oleva toimi liittyy, kuten tässä tapauksessa Vuoristo-Karabahin konflikti, voidaan ottaa huomioon toimen oikeusperustaa määritettäessä, Armenian kanssa tehdyssä kumppanuussopimuksessa ei määrätä mistään konkreettisesta tai täsmällisestä toimenpiteestä, jolla voitaisiin vastata tähän kansainvälistä turvallisuutta uhkaavaan tilanteeseen.

Edellä esitetyn perusteella unionin tuomioistuin kumoaa päätöksen 2020/246 ja päätöksen 2020/245.

HUOMAUTUS: Kumoamiskanteella pyritään tiettyjen sellaisten unionin toimielinten toimien kumoamiseen, jotka ovat unionin oikeuden vastaisia. Jäsenvaltiot, unionin toimielimet ja yksityiset tahot voivat tietyillä edellytyksillä nostaa kumoamiskanteen unionin tuomioistuimessa tai unionin yleisessä tuomioistuimessa. Jos kante on perusteltu, toimi kumotaan. Kyseessä olevan toimielimen on täytettävä asianomaisen toimen kumoamisesta mahdollisesti syntynyt oikeudellinen tyhjiö.

Tämä on tiedotusvälineiden käyttöön tarkoitettu epävirallinen asiakirja, joka ei sido Euroopan unionin tuomioistuinta.

Tuomion [koko teksti](#) julkaistaan CURIA-sivustolla tuomion julistamispäivänä.

Lisätietoja: Gitte Stadler ☎ +352 4303 3127